

Özel Yetenek Sınavına Hazırlanan Bireylerin Yetersizlik Düzeylerinin İncelenmesi

Ünal TÜRKÇAPAR¹ , Hüseyin EROĞLU^{2†}

¹Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bişkek

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Kahramanmaraş

Araştırma Makalesi / Research Article

Gönderi Tarihi (Received): 01/07/2021

Kabul Tarihi (Accepted): 23/11/2021

Online Yayın Tarihi (Published): 31/12/2021

Öz

Spor bilimleri fakülteleri özel yetenek sınavına hazırlanan bireylerin yetersizlik düzeylerinin nasıl şekillendiği incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2021 yılında Kahramanmaraş ilinde spor bilimleri fakülteleri özel yetenek sınavı hazırlık gruplarında bulunan 108 erkek ve 152 kadından oluşan toplam 260 katılımcı oluşturmaktadır. Bu çalışmada verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Yetersizlik duygusu Ölçeği kullanıldı. Ayrıca katılımcıların yetersizlik duygusu düzeylerini belirlemek amacıyla; Akdoğan ve Ceyhan (2012) tarafından geliştirilen yetersizlik duygusu ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS 21.0 istatistik programı ile değerlendirilmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin Yetersizlik duygusu ile alt boyutları (Cesaretin kırılması (CK) puanı ortalaması 19.22 ± 5.60 , Kendi değerini yadsıma (KDY) puanının ortalaması 12.87 ± 4.28 , Yararsız üstünlük çabası (YÜÇ) puanının ortalaması) arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon vardır. Alt boyutların kendi aralarında ise pozitif yönde orta düzeyde korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların yetersizlik duygusu düzeylerinin şekillenmesinde yaş ve okul başarısı düzeylerinin belirleyici faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yetersizlik Duygusu, Özel Yetenek, Spor Bilimleri.

Examining the Inadequacy Levels of Those Who Prepared for the Special Talent Exam

Abstract

To examine how the inadequacy levels of individuals who are preparing for the special talent exam of the faculties of sports sciences are shaped. The study group of the research consists of 260 participants, 108 men and 152 women, who were in the special talent exam preparation groups of the faculties of sports sciences in Kahramanmaraş in 2021. In this study, personal information form prepared by the researcher and Sense of Inadequacy Scale were used to collect data. In addition, in order to determine the level of inadequacy of the participants; The sense of inadequacy scale developed by Akdoğan and Ceyhan (2012) was used. The obtained data were transferred to the computer environment and evaluated with the SPSS 21.0 statistical program. There is a strong positive correlation between the feeling of inadequacy and its sub-dimensions (Discouragement (CK) mean 19.22 ± 5.60 , Self-denial-of-value (KDY) mean 12.87 ± 4.28 , Useless effort for superiority (YÜÇ) score) of the individuals participating in the study. It was concluded that there was a positive moderate correlation between the sub-dimensions. It was concluded that age and school success levels were the determining factors in shaping the participants' sense of inadequacy.

Key Words: Feeling of inadequacy, Special talent, Sports science.

GİRİŞ

Yetersizlik duygusu bireyin yaşam karşısındaki motivasyonunu sağlayan doğal bir duygu olmakla birlikte, bazen tam tersi biçimde bireyin yaşam karşısında cesaretini kırarak, onu mutsuzluğa yönltebilmektedir (Akdoğan ve Ceyhan, 2014). Bu durum yetersizlik duygusunun normal olmaktan çıkıp bir komplekse dönüşmesi olarak adlandırılır (Adler, 1957). Yetersizlik duygusunun normal olmadığını ve komplekse dönüştüğünü gösteren iki kriter olduğu belirtilmektedir. İlki bu duygunun normalden daha güçlü, daha yoğun ve daha uzun süreli olarak yaşanmasıdır. İkincisi ise bu duygunun bireye yalnızca huzur, güvenlik sağlamaktan çok, onu çevresine karşı üstünlük sağlamaya yönltesidir (Ansbacher ve Ansbacher, 1955). Mosak (1989) ise yaşanan yetersizlik duygularının sağlıklı veya patolojik olup olmadığını ancak bireylerin davranışları yoluyla anlaşılabilceğini belirtmektedir buna ek olarak yetersizlik duygusunun kendisi anormal değildir ve bireylerin yaşadıkları yetersizlik duygularının sonucu nevroitik veya yetersizmiş gibi davrandıklarında, semptomlar geliştirdiklerinde yetersizliğin komplekse dönüşeceğinden bahsetmiştir.

Yetersizlik duygusu kişinin kendisini yetersiz gördüğü konumdan daha üst olduğunu düşündüğü bir başka konuma geçebilmek için çabalamasına hizmet etmektedir (Sweeney, 1989:182). Yetersizlik duygusu zayıflığın veya anormalliğin aksine yaratıcılığın kökenidir (Corey, 2008:109). Bir başka ifade ile yetersizlik duygusu her bireyde belirli ölçülerde mevcuttur (Adler, 2014:53) ve psikolojik sağlığın önemli bir göstergesidir (Akdoğan, 2012:1).

Bireylerin yetersizlik duygusu yaşadığının göstergesi üstünlük sağlamak için gösterdikleri çabadır. Üstünlük çabası bireylerin mutsuzluk gibi istenmeyen duygularla baş etmesini kolaylaştırmaktadır (Sweeney, 1989:182). Bireyler yaşamları boyunca üstünlük çabası içindedir ve bu çaba yaşam mücadelesinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (Mosak, 1989:65-118). Ancak bireyler çabaladıkları halde yetersizlik duygusunun üstesinden gelemediklerinde yaşam karşısındaki cesaretleri kırılmaktadır. Bu yönü ile yetersizlik duygusunun bazen bireyleri üzüntü ve benzeri olumsuz duygulara sevk ettiği belirtilmektedir (Adler, 2014:69; Akdoğan ve Ceyhan, 2014:281). Adler'e (2006:91) göre, yetersizlik duygusu normalden daha uzun ve yoğun olduğunda ve bireyi her koşulda çevresindeki diğer bireylerden üstün gelmeye güdülendiğinde normal ve istendik olmaktan uzaklaşmaktadır.

Üstünlük amacı her insanda özel ve benzersizdir. İnsanın yaşama verdiği anlam üzerine kuruludur ve yaşam amacına bağlıdır. Üstünlük amacı ve buna bağlı olan yaşam hırsı dinamik bir eğilimdir (Adler, 2014:57). Üstünlük çabası, bireye dışarıdan verilen bir şey değildir; doğuştan vardır. Üstünlük çabası kusursuzluğa ulaşma isteğinin temelini oluşturmaktadır. Kusursuzluk çabası ise bireylerin tüm kişiliğine yön vermektedir (Adler, 1983:45). Kusursuzluk çabası bireylerin çevreye egemen olma amacı ve ona üstün gelme çabası olarak tanımlanmaktadır (Adler, 1983:56). Kusursuzluk mücadelesi içinde kişi her zaman ruhsal bir heyecanla doludur ve kusursuzluk hedefi önünde kendini huzursuz hisseder (Adler, 2004:15).

Birey, kusursuzluk amacına ve bu amacı tamamlama isteğine dönüktür. Bir başka ifade ile birey yenmeye ve üstünlüğe doğru çaba gösterir. Ancak bu yönelimi içinde zamanla kendinde bazı eksiklikler görmeye başlar. Adler, (1983:72) bunu bir yetersizlik, bir güvensizlik, bir aşağılık duygusu olarak tanımlar. Yetersizlik duygusu, bireyin yeterince uyum

sağlayamadığı, başa çıkmaya hazır olmadığı bir zorluk karşısında sorunu çözemeyeceğine dair inancıdır (Adler, 2014:54). Her bireyde az ya da çok yetersizlik duygusu mevcuttur. Bireysel psikolojinin en önemli buluşu yetersizlik duygusunu yaşamın yararlı yanında ilerlemek için bir uyarıcı olarak kullanılabilmesidir (Adler, 2004:34).

Bireyin var oluş amacını belirleyen şey aşağılık, yetersizlik ve güvensizlik duygusudur. İnsanın ışıkların altında olma, anne babasının dikkatini çekme eğilimi yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkmaktadır (Adler, 2014:66; Adler, 1994:64). Sınırsız bir güç ve güvenlik çabası bireyin ruhsal gelişimine zarar verebilir. Bireyin cesaretini küstahlığa, itaatkarlığını korkaklığa dönüştürebilir (Adler, 2014:68; Adler, 1994:65). Aşağılık duygusuna yoğun bir şekilde sahip olan bireyin ruhsal süreçleri bu duygu ile baş edebilmek için çalışır. Bu durum yaşamsal bir organ olan kalbin insan hayatını devam ettirebilmesi için gerekli durumlarda olduğundan fazla büyümesi ve çalışmasına benzemektedir (Adler, 2014:69; Adler, 1994:66).

Aşağılık duygusunu asla yenemeyeceği düşüncesine kapılan birey büyük bir güç ve hırsıyla bu duygunun üstesinden gelmeye çalışarak başkalarını önemsemeyen konumunu güvence altına almaya çalışır. Oysa başkalarının haklarına saldırmak bireyin kendi haklarını tehlikeye sokmakta ve toplumsal hayattaki yerini zedelemektedir. Çünkü bireydeki bencillik, kibir ve gurur diğerleri tarafından hissedilmekte ve yalnız bırakılmalarına yol açmaktadır (Adler, 2014:69; Adler, 1994:67).

Toplumsal beklentilerdeki değişiklikler kültürel değişim, yaşam biçimindeki değişim ve sosyal gelişmeler bireylerin toplumsal ilgilerini belirler ve sürekli olarak topluma uyum sağlamak zorunda hissettirir. Bu gibi değişimlerle beraber bireyin geçmişinden getirdiği yetersizlik duygusu zorlayıcı ve uyumu güçleştirici bir faktör olabilir. Ancak bu durum aynı zamanda bireyin sosyal gelişimi ve yaşamsal amaçlar edinmesi açısından da bir potansiyel oluşturmaya sağlamaktadır (Adler, 1957).

Bireyin yaşam olayları karşısında çaresizlik yaşaması, yaratıcılığının engellenmesi ve gücünü kullanamamasının nedenleri yaşamın ilk yıllarında geçirdiği yaşantılara bağlıdır. Bu yaşantılar yetersizlik duygusuna zemin hazırlamakta ve yetersizlik duygusunun kaynakları olarak adlandırılmaktadır. Yaşantılardan birincisi çocuğun yetersiz organlarla doğması, ikincisi şımartılması üçüncüsü ise ihmal edilmesidir (Adler, 2004:69).

Sonuç olarak yetersizlik duygusu, bireyin çocukluk çağı yaşantıları ve çevresiyle olan ilişkisi sonucunda oluşmaktadır. Çocuğun kendinin başkaları, bazen ailenin en güçlüsü kabul edilen baba ile, bazen anne ve kardeşleriyle veya başkalarıyla karşılaştırması sonucu ortaya çıkmaktadır (Adler, 1957; Dreikurs ve Stolz, 1990). Bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Spor Bilimleri fakülteleri özel yetenek sınavlarına hazırlanan bireylerin yetersizlik duygusu düzeylerinin nasıl şekillendiğini belirlemektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma betimsel nitelikte olup, spor bilimleri fakülteleri özel yetenek sınavına hazırlanan bireylerin yetersizlik düzeylerine bakılmıştır. Bu çalışmada “tarama modeli” düşünülerek araştırmanın modeli oluşturulmuştur. Tarama modelleri, geçmişte veya şu anda var olan bir durumu olduğu şekilde tanımlamayı amaçlayan araştırma modelidir. Araştırmanın konusu olan olay, kişi ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi aktarılmaya çalışılır. Bu koşulları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme amacı yoktur (Karasar, 2009).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2021 yılında Kahramanmaraş ilinde spor bilimleri giriş sınavlarına hazırlık yapan 152 Kadın ve 108 Erkek olmak üzere toplam 260 katılımcı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgiler Formu” kullanılmıştır. Bu form; cinsiyet, yaş, mezun olduğunuz veya öğrenim gördüğünüz okul türü, okul başarısı açısından kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz ve aylık gelir düzeyiniz sorularından oluşmaktadır.

Katılımcıların yetersizlik düzeylerini belirlemek amacıyla; Akdoğan ve Ceyhan (2012) tarafından klinik olmayan yetersizlik duygularını ölçme amacıyla Türk kültüründe geliştirilmiştir. Toplam 20 maddeden oluşan ölçek; Cesaretin Kırılması (8 madde-1, 6, 7, 10, 13, 15, 16 ve 19. madde), Kendi Değerini Yadsıma (6 madde- 2, 3, 11, 17, 18 ve 20. madde) ve Yararsız Üstünlük Çabası (6 madde- 4, 5, ,8, 9, 12 ve 14. madde) olmak üzere üç boyutlu bir yapıdadır. Ölçek, beşli Likert tipinde (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum cevaplarına karşılık gelecek şekilde düzenlenmiştir. Ölçeğin geliştirme çalışmasına bakıldığında maddelerin toplam varyansın %43.63’ünü açıkladığı belirtilmiştir. Ölçek Kısa Semptom Envanteri ile .76; Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri ile -.74; Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ile de -.66 düzeyinde ilişki göstermektedir. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek için temel bileşenler analizi yapılmıştır ve analiz sonucunda 20 maddelik üç faktörlü yapı ortaya çıkmıştır. Açıklana toplam varyans %43 olarak hesaplanırken cesaretin kırılması boyutu toplam varyansın %16’sını kendi değerini yadsıma boyutu %14’ünü, yararsız üstünlük çabası ise %13’ünü açıkladığı raporlaştırılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ölçek toplamı ve alt boyutlar için ayrı ayrı hesaplanmış ve ölçeğin tamamı için .86 alt boyutları olan cesaretin kırılması için .80, kendi değerini yadsıma için .71 ve yararsız üstünlük çabası için .73 olarak belirtilmiştir. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği için cronbach alfa katsayısı .88 olarak hesaplanırken, yarıya bölme (split-half) güvenilirliği için .76 olarak hesaplanmıştır (Akdoğan ve Ceyhan, 2014).

Araştırma Etiği: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (BAYEK) tarafından verilen 23 Haziran 2021 tarih ve 2021-2/2 karar sayılı etik kurul kararı ile yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (X, SS) kullanıldı. Niceliksel verilerin arasındaki ilişkiyi ve farkları saptamak için ise önce; elde edilen ölçüm değerlerinin normal dağılıma sahip olup olmadığını anlamak için normallik testi olarak ($p < 0.05$) önemlilik düzeyinde Kolmogorov-Smirnov normallik testleri uygulandı. Veriler normal dağıldığından değişkenler arası anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak için Spearman's korelasyon testi, bağımsız ikili karşılaştırmalarda Independent Samples t-Testi ve çoklu karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulandı, gruplar arasındaki farka Tukey HSD testi ile bakıldı. İstatistikî analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ ve $p < 0.01$ alındı.

BULGULAR

Araştırma grubundan elde edilen veriler analiz edilerek aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışmaya katılanların demografik bilgileri

Demografik veriler		f	%
Cinsiyet	Kadın	152	58,5
	Erkek	108	41,5
	Toplam	260	100,0
Yaş	17-18 yaş	21	8,1
	19-20 yaş	48	18,5
	21-22 yaş	48	18,5
	23 ve üzeri	143	55,0
	Toplam	260	100,0
Okul türü	Anadolu lisesi	107	41,2
	Meslek lisesi	58	22,3
	İmam hatip lisesi	16	6,2
	Spor lisesi	3	1,2
	Diğer	76	29,2
	Toplam	260	100,0
Okul başarısı	İyi	108	41,5
	Orta	139	53,5
	Zayıf	13	5,0
	Toplam	260	100,0
Aylık gelir	0-250 TL	85	32,7
	251-350 TL	19	7,3
	351-500 TL	25	9,6
	501 ve üzeri	131	50,4
	Toplam	260	100,0

F: Frekans.

Tablo 2. Çalışmaya katılanların yetersizlik duygusu ve alt boyutlarının ortalama puanını

Alt Boyutlar	N	Minimum	Maksimum	X	SS
Yetersizlik Duygusu (YD)	260	20,00	85,00	51,18	11,59
Cesaretin Kırılması (CK)	260	8,00	36,00	19,22	5,60
Kendi Değerini Yadsıma (KDY)	260	6,00	26,00	12,87	4,28
Yararsız Üstünlük Çabası (YÜÇ)	260	6,00	30,00	19,09	4,65

N: Denek sayısı, X: Aritmetik ortalama, SS: Standart sapma.

Çalışmaya katılanların Yetersizlik Duygusu (YD) puanı ortalaması 51.18 ± 11.59 , Alt boyutlarının ortalama puanları sırasıyla Cesaretin kırılması (CK) puanı ortalaması 19.22 ± 5.60 , Kendi değerini yadsıma (KDY) puanının ortalaması 12.87 ± 4.28 , Yararsız üstünlük çabası (YÜÇ) puanının ortalaması 19.09 ± 4.65 olarak hesaplandı.

Tablo 3. Çalışmaya katılanların yetersizlik duygusu ve alt boyutları arasındaki ilişki

Alt Boyutlar		Cesaretin Kırılması (CK)	Kendi Değerini Yadsıma(KDY)	Yararsız Üstünlük Çabası(YÜÇ)
Yetersizlik Duygusu (YD)	r	,877**	,791**	,712**
	p	,000	,000	,000
	N	260	260	260
Kendi Değerini Yadsıma (KDY)	r	,621**	1	,304**
	p	,000		,000
	N	260	260	260
Yararsız Üstünlük Çabası (YÜÇ)	r	,411**	,304**	1
	p	,000	,000	
	N	260	260	260

**p<0.01

Çalışmaya katılanların yetersizlik duygusu ve alt boyutlar arasındaki korelasyona baktığımızda Yetersizlik duygusu ile alt boyutları arasında 0.01 anlamlılık düzeyinde pozitif yönde güçlü bir korelasyon vardır (r:0,877; p:0,000, r:0,791; p:0,000, r:0,712; p:0,000). Alt boyutların kendi aralarında ise pozitif yöne orta düzeyde korelasyon olduğu tespit edildi.

Tablo 4. Katılımcıların yetersizlik duygusu ve alt boyut puanlarının cinsiyete değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	SS	SH	X1-X2	SH	t
Yetersizlik Duygusu (YD)	Kadın	152	52,97	11,83	,96	4,32	1,4	3,004**
	Erkek	108	48,66	10,81	1,04			
Cesaretin Kırılması (ÇK)	Kadın	152	20,30	5,73	,46	2,60	,69	3,788**
	Erkek	108	17,69	5,06	,49			
Kendi Değerini Yadsıma (KDY)	Kadın	152	13,22	4,40	,36	,84	,54	1,573
	Erkek	108	12,38	4,07	,39			
Yararsız Üstünlük Çabası (YÜÇ)	Kadın	152	19,45	4,44	,36	,87	,58	1,492
	Erkek	108	18,58	4,90	,47			

**p<0.01, N: Denek sayısı, X: Aritmetik ortalama, SS: Standart sapma, SH: Standart hata

Çalışmaya katılanların Yetersizlik duygusu ve alt boyutlarının puanlarının cinsiyete değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren tabloya baktığımızda (Tablo 4), kadın ve erkek katılımcılar arasında yetersizlik duygusu puanı ve cesaretin kırılması alt boyut puanı değerlerinde 0.01 anlamlılık düzeyinde fark tespit edilirken kendi değerini yadsıma ile yararsız üstünlük çabası alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmemiştir.

Tablo 5. Katılımcıların yetersizlik duygusu ve alt boyut puanlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar		KT	sd	KO	F	Farklar
Yetersizlik Duygusu (YD)	Gruplar arası	1459,693	3	486,564	3,734*	1>4
	Grup içi	33356,811	256	130,300		
	Toplam	34816,504	259			
Cesaretin Kırılması (CK)	Gruplar arası	222,614	3	74,205	2,408	-
	Grup içi	7889,324	256	30,818		
	Toplam	8111,938	259			
Kendi Değerini Yadsıma (KDY)	Gruplar arası	206,798	3	68,933	3,896*	1>4
	Grup içi	4530,014	256	17,695		
	Toplam	4736,812	259			
Yararsız Üstünlük Çabası (YÜÇ)	Gruplar arası	166,520	3	55,507	2,617*	2>4
	Grup içi	5429,265	256	21,208		
	Toplam	5595,785	259			

*p<0.05 1:17-18 yaş, 2:19-20 yaş, 3:21-22 yaş, 4:23 ve üzeri yaş, KT: Kareler toplamı, KO: Kareler toplamı.

Çalışmaya katılanların Yetersizlik duygusu ve alt boyutlarının puanlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılmasına bakıldığında (tablo5) yetersizlik duygusu puanında 17-18 yaş ile 23 yaş ve üzeri arasında, kendi değerini yadsıma alt boyutunda yine 17-18 yaş ile 23 yaş ve üzeri arasında ve yararsız üstünlük çabası alt boyutunda 19-20 yaş ile 23 ve üzeri yaş arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde fark olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların yetersizlik duygusu ve alt boyut puanlarının okul türüne göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar		KT	sd	KO	F	Farklar
Yetersizlik Duygusu (YD)	Gruplar arası	296,557	4	74,139	,548	-
	Grup içi	34519,947	255	135,372		
	Toplam	34816,504	259			
Cesaretin Kırılması (CK)	Gruplar arası	119,902	4	29,976	,956	-
	Grup içi	7992,036	255	31,341		
	Toplam	8111,938	259			
Kendi Değerini Yadsıma (KDY)	Gruplar arası	112,616	4	28,154	1,553	-
	Grup içi	4624,195	255	18,134		
	Toplam	4736,812	259			
Yararsız Üstünlük Çabası (YÜÇ)	Gruplar arası	114,887	4	28,722	1,336	-
	Grup içi	5480,898	255	21,494		
	Toplam	5595,785	259			

KT: Kareler toplamı, KO: Kareler toplamı.

Çalışmaya katılanların Yetersizlik duygusu ve alt boyutları puanlarının okul türü değişkenine göre karşılaştırılmasına bakıldığında (tablo 6) yetersizlik duygu puanı ve alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmemiştir.

Tablo 7. Katılımcıların yetersizlik duygusu ve alt boyut puanlarının okul başarısı değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar		KT	sd	KO	F	Farklar
Yetersizlik Duygusu (YD)	Gruplar arası	252,726	2	126,363	,940	-
	Grup içi	34563,778	257	134,489		
	Toplam	34816,504	259			
Cesaretin Kırılması (CK)	Gruplar arası	14,479	2	7,239	,230	-
	Grup içi	8097,460	257	31,508		
	Toplam	8111,938	259			
Kendi Değerini Yadsıma (KDY)	Gruplar arası	196,771	2	98,386	5,569**	1<2
	Grup içi	4540,040	257	17,666		
	Toplam	4736,812	259			
Yararsız Üstünlük Çabası (YÜÇ)	Gruplar arası	152,805	2	76,402	3,607*	1>3, 2>3
	Grup içi	5442,980	257	21,179		
	Toplam	5595,785	259			

*p<0.05, **p<0.01, 1: İyi, 2: Orta, 3: Zayıf, KT: Kareler toplamı, KO: Kareler toplamı,

Çalışmaya katılanların yetersizlik duygusu ve alt boyutları puanlarının okul başarısı değişkenine göre karşılaştırılmasına bakıldığında (tablo7) Yetersizlik duygusu puanında ve cesaretin kırılması alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmemişken, kendi değerini yadsıma puanında okul başarısı iyi olanlar ile orta olanlar arasında(p>0.01) ve yararsız üstünlük çabası puanı alt boyutlarında okul başarı puanı iyi olanlar ile zayıf, okul başarı puanı orta olanlar ile zayıf olanlar arasında (p>0.05) anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edildi.

Tablo 8. Katılımcıların yetersizlik duygusu ve alt boyut puanlarının aylık gelir değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar		KT	sd	KO	F	Farklar
Yetersizlik Duygusu (YD)	Gruplar arası	7,792	3	2,597	,019	-
	Grup içi	34808,712	256	135,972		
	Toplam	34816,504	259			
Cesaretin Kırılması (CK)	Gruplar arası	58,305	3	19,435	,618	-
	Grup içi	8053,633	256	31,460		
	Toplam	8111,938	259			
Kendi Değerini Yadsıma (KDY)	Gruplar arası	27,559	3	9,186	,499	-
	Grup içi	4709,253	256	18,396		
	Toplam	4736,812	259			
Yararsız Üstünlük Çabası (YÜÇ)	Gruplar arası	56,602	3	18,867	,872	-
	Grup içi	5539,182	256	21,637		
	Toplam	5595,785	259			

KT: Kareler toplamı, KO: Kareler toplamı.

Çalışmaya katılanların Yetersizlik duygusu ve alt boyutları puanlarının aylık gelir düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasına bakıldığında (tablo 8) yetersizlik duygusu puanı ve alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmemiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan araştırma değerlendirilmeye alınan değişkenlere göre literatür bilgileri ışığında değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırma grubunun yetersizlik duygusu ve alt boyutlar arasındaki korelasyona baktığımızda Yetersizlik duygusu ile alt boyutları arasında 0.01 anlamlılık düzeyinde pozitif yönde güçlü bir korelasyon vardır. Alt boyutların kendi aralarında ise pozitif yönde orta düzeyde korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek katılımcılar arasında yetersizlik duygusu puanı ve cesaretin kırılması alt boyut puanı değerlerinde 0.01 anlamlılık düzeyinde fark tespit edilirken kendi değerini yadsıma ile yararsız üstünlük çabası alt boyutlarında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim, Bozkurt (2019) “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi ile Yakın İlişkilerdeki Eğilimleri ve Yetersizlik Duygusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmasında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Çakır (2020) üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığıyla yetersizlik duygusu arasındaki ilişki isimli çalışmasında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Yine aynı şekilde Kılıç ve Öksüz (2020) Üniversite Öğrencilerinin Yetersizlik Duygusu ile Genel Aidiyet Düzeyleri Arasındaki İlişki adlı çalışmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Yine Bilger (2018) üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygularıyla öğrencilerin anne babalarına bağlanmaları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmasında yetersizlik duygusunun kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma grubunun yaş değişkenine göre karşılaştırılmasına bakıldığında yetersizlik duygusu puanında 17-18 yaş ile 23 yaş ve üzeri arasında, kendi değerini yadsıma alt boyutunda yine 17-18 yaş ile 23 yaş ve üzeri arasında ve yararsız üstünlük çabası alt boyutunda 19-20 yaş ile 23 ve üzeri yaş arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma grubunun okul türü değişkenine göre Yetersizlik duygusu ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılmasına bakıldığında yersizlik duygu puanı ve alt boyutlarında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çakır (2020) üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığıyla yetersizlik duygusu arasındaki ilişki isimli çalışmasında, öğrenim görülen program değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Bu durum çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Araştırma grubunun okul başarısı değişkenine göre Yetersizlik duygusu ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılmasına bakıldığında Yetersizlik duygusu puanında ve cesaretin kırılması alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmemişken, kendi değerini yadsıma puanında okul başarısı iyi olanlar ile orta olanlar arasında ($p>0.01$) ve yararsız üstünlük çabası puanında alt boyutlarında okul başarı puanı iyi olanlar ile zayıf, okul başarı puanı orta olanlar ile zayıf olanlar arasında ($p>0.05$) anlamlı düzeyde fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Strano ve Petrocelli (2005), Yetersizlik duygusuyla akademik başarının ele alındığı araştırmasında üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygusu puanlarına göre düşük, orta ve yüksek diye üç

gruba ayrılmış ve gruplar arasında akademik başarı yönünden farklılık olup olmadığını araştırmıştır. Araştırma sonucuna göre orta düzeyde yetersizlik duygusu hisseden öğrencilerin akademik başarı düzeyleri düşük düzeyde yetersizlik hisseden gruba göre daha yüksek bulunmuş ancak yüksek başarı düzeyine göre anlamlı farklılık görülmediği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma grubunun aylık gelir düzeyi değişkenine göre Yetersizlik duygusu ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılmasına bakıldığında yetersizlik duygusu puanı ve alt boyutlarında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Kılıç ve Öksüz (2020) Üniversite Öğrencilerinin Yetersizlik Duygusu ile Genel Aidiyet Düzeyleri Arasındaki İlişki adlı çalışmada yetersizlik duygusu puanlarının algılanan ekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde değiştiği gözlemlenmiştir. Ancak Bozkurt (2019) “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi ile Yakın İlişkilerdeki Eğilimleri ve Yetersizlik Duygusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmasında gelir düzeyine göre yetersizlik duygusunun farklılığının anlamlı olduğu görülmektedir. Bu farkın 1000-3000 TL gelir düzeyi bildiren katılımcılar lehine olduğu görülmektedir. Yine aynı şekilde Bilger’ in (2018) çalışmasında ise yetersizlik duygusu ölçeği puanlarının ailenin gelir düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Sonuç olarak yetersizlik duygusu düzeylerinin şekillenmesinde yaş ve okul başarısı düzeylerinin belirleyici faktör olduğu ancak cinsiyet, okul türü ve aylık gelir düzeylerinin etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı-ÜT, İstatistik analiz- HE; Makalenin hazırlanması, ÜT, HE; Verilerin Toplanması- ÜT tarafından gerçekleştirilmiştir.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (BAYEK)

Tarih: 23.06.2021

Sayı/Karar No: 2021-2/2

KAYNAKLAR

- Adler, A. (1957). *Understanding life*. Oxford: Oneworld Publications.
- Adler, A. (1983). *Kişilik bozuklukları ve toplumsal bütünleşme*. (Çev: B. Çorakçı). İstanbul: Say Yayınları.
- Adler, A. (2004). *Psikolojik aktivite*. (Çev: B. Çorakçı). İstanbul: Say Yayınları.
- Adler, A. (2006). *İnsanı tanıma sanatı*. (Çev: K. Şipal). İstanbul: Say Yayınları.
- Adler, A. (2014). *Ne için yaşıyoruz?* (Çev: L. Yarbaş.). İzmir: İlya Yayınları.
- Akdoğan, R. (2012). *Adleryen yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygusu ve psikolojik belirti düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Akdoğan, R. ve Ceyhan, E. (2014). Üniversite öğrencileri için yetersizlik duygusu ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(41),117- 128.
- Ansbacher, H. and Ansbacher, R. (1955). *The Individual psychology of Alfred Adler*. New York: Basic Books Publishing.
- Bilger, H. (2018). *Üniversite öğrencilerindeki yetersizlik duygularıyla öğrencilerin anne babalarına bağlanmaları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Bozkurt, R.M. (2019). *Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi ile yakın ilişkilerdeki eğilimleri ve yetersizlik duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları*. (Çev: T. Ergene). Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Çakır, E. (2020). *Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığıyla yetersizlik duygusu arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Dreikurs, R. and Soltz, V. (1990). *Children: The Challenge*. New York. Plume.
- Karasar, N. (2009). *Araştırmalarda rapor hazırlama*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kılıç, S. ve Öksüz, Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygusu ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişki. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 216-225.
- Mosak, H. H. (1989). Adlerian psychotherapy. R. J. Corsini and D. Wedding (Ed.). *Current psychotherapies*. (1.Bs.). pp. 65-118. USA: F.E. Peacock Publishers.
- Strano, D. A. and Petrocelli, J. V. (2005). A preliminary examination of the role of inferiority feelings in the academic achievement of college students. *Journal of Individual Psychology*, 61(1), 80-89.
- Sweeney, T. J. (1989). *Adlerian counseling: A practical approach for a new decade*. USA: Accelerated Development Inc.

